Dziennik Urzędowy
Unii Europejskiej

PL
Seria C

C/2026/3921

1.9.2026

ZALECENIE RADY

z dnia 10 lipca 2026 r.

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Grecji

(C/2026/3921)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 ([1]), w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania ([2]), w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie (UE) 2024/1263 określa cele ram zarządzania gospodarczego, jakimi są wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych oraz zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom budżetowym. Rozporządzenie stanowi, że Rada i Komisja prowadzą wielostronny nadzór w kontekście europejskiego semestru zgodnie z celami i wymogami określonymi w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Europejski semestr obejmuje, w szczególności, formułowanie zaleceń dla poszczególnych krajów i nadzór nad ich wdrażaniem.

(2) W dniu 25 listopada 2025 r. Komisja przyjęła opinię w sprawie projektu planu budżetowego Grecji na 2026 r. W tym samym dniu, działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2026 r., w którym wskazała Grecję jako jedno z państw członkowskich, w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie kapitału ludzkiego w Unii Europejskiej oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2026 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro ([3]) w dniu 21 kwietnia 2026 r., a wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu i zalecenie w sprawie kapitału ludzkiego – w dniu 9 marca 2026 r.

([1]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 (Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([3]) Dz.U. C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) W dniu 29 stycznia 2025 r. Komisja opublikowała Kompas konkurencyjności – strategiczne ramy mające na celu zwiększenie globalnej konkurencyjności Unii w ciągu najbliższych pięciu lat. Wskazano w nim trzy wymogi transformacyjne, tzn. innowacje, dekarbonizację i konkurencyjność oraz bezpieczeństwo, które stanowią podstawowe filary zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Odkąd opublikowano Kompas konkurencyjności, jest on wykorzystywany jako podstawa prac w ramach europejskiego semestru, co pozwala zapewnić spójność polityk gospodarczych państw członkowskich ze strategicznymi celami UE i stworzyć jednolite podejście do zarządzania gospodarczego, które wspiera zrównoważony wzrost, innowacje i odporność w całej Unii.

(4) W 2026 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal przebiega równolegle z ostatnim etapem wdrażania Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) ([4]). W ostatnich kilku latach plany odbudowy i zwiększania odporności (RRP), wraz z finansowaniem w ramach polityki spójności, mają zasadnicze znaczenie dla realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ w planach tych miały znaleźć się rozwiązania umożliwiające skuteczne sprostanie wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich cyklach lub znacznej części tych wyzwań, a w programach finansowanych w ramach europejskiej polityki spójności wymagano uwzględnienia zaleceń dla poszczególnych krajów. W związku ze zbliżającym się zakończeniem funkcjonowania RRF niezwykle ważne jest utrzymanie reform wspieranych i realizowanych w ramach tego instrumentu, w tym również zapewnienie spójności i ciągłości między RRP a przyszłymi planami PKR, a także wykorzystanie tych reform i inwestycji jako podstawy do dalszych działań.

(5) W dniu 3 czerwca 2026 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2026 r. dotyczące Grecji. Oceniła w nim postępy Grecji we wdrażaniu zaleceń dla tego kraju z 2025 r. oraz podsumowała realizację RRP przez Grecję. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano najpilniejsze wyzwania, przed którymi stoi Grecja. Oceniono w nim również postępy Grecji we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności oraz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

(6) Komisja przeprowadziła szczegółową ocenę sytuacji dla Grecji na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011. Główne ustalenia z oceny podatności Grecji na zagrożenia makroekonomiczne, którą służby Komisji przeprowadziły do celów tego rozporządzenia, opublikowano w dniu 20 maja 2026 r. ([5]) W dniu 3 czerwca 2026 r. Komisja stwierdziła, że w Grecji nie występują już zakłócenia równowagi makroekonomicznej. W szczególności podatność na zagrożenia związana z długiem sektora instytucji rządowych i samorządowych i zadłużeniem zewnętrznym zmniejszyła się w ostatnich latach, czemu sprzyja stały wzrost PKB, a nadwyżki budżetowe dodatkowo przyczyniają się do zmniejszenia długu sektora instytucji rządowych i samorządowych; poprawiły się bilanse banków; deficyt obrotów bieżących pozostaje znaczny, ale jego korzystne finansowanie ogranicza zagrożenia dla stabilności zewnętrznej. Grecja wdrożyła odpowiednie reformy w celu zmniejszenia swoich długotrwałych podatności na zagrożenia. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB, choć utrzymuje się na wysokim poziomie, nadal spada ze względu na rozważną politykę fiskalną i wzrost PKB, co przyczyniło się również do poprawy ujemnej międzynarodowej pozycji inwestycyjnej netto. Oczekuje się, że zarówno dług sektora instytucji rządowych i samorządowych jak i wskaźniki zadłużenia zewnętrznego będą dalej spadać. Deficyt obrotów bieżących utrzymuje się na wysokim poziomie i nie oczekuje się jego poprawy w tym roku, ale oczekuje się, że znaczną jego część pokryją finansowanie unijne i finansowanie prywatne inne niż dłużne. Sytuacja na rynku pracy poprawiła się, a stopa bezrobocia dalej spada i osiągnęła najniższy poziom od 2009 r. W ostatnich latach banki uporządkowały swoje bilanse. Tempo odzyskiwania kredytów zagrożonych znajdujących się w posiadaniu podmiotów obsługujących spoza sektora bankowego jest jednak nadal powolne. Ogólne postępy w zakresie polityki były znaczne i pozwoliły wyeliminować główne podatności na zagrożenia, a rząd wprowadził szeroki zakres środków mających na celu poprawę otoczenia działalności gospodarczej, rynku pracy i administracji podatkowej. W przyszłości prowadzenie rozsądnej polityki fiskalnej pomogłoby w dalszym ograniczaniu długu sektora instytucji rządowych i samorządowych, a chociaż utrzymują się wyzwania strukturalne związane z wydajnością pracy europejski semestr zapewni ramy monitorowania postępów w realizacji reform strukturalnych.

(7) W dniu 21 stycznia 2025 r. Rada, na podstawie oceny i zalecenia Komisji, przyjęła zalecenie w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Grecji ([6]). Plan ten obejmuje lata 2025–2028 i przedstawia dostosowanie fiskalne rozłożone na okres czterech lat. Rada zaleciła następujące maksymalne stopy wzrostu wydatków netto: 3,7 % w 2025 r., 3,6 % w 2026 r., 3,1 % w 2027 r. oraz 3,0 % w 2028 r., co odpowiada maksymalnym skumulowanym stopom wzrostu obliczonym przez odniesienie do roku bazowego 2023, wynoszącym: 6,5 % w 2025 r., 10,3 % w 2026 r., 13,7 % w 2027 r. oraz 17,1 % w 2028 r.

([4]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) SWD(2026) 137 final.

([6]) Zalecenie Rady z dnia 21 stycznia 2025 r. w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Grecji (Dz.U. C, C/2025/661, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/661/oj).

(8) Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie i jej reperkusje stanowią dla Unii Europejskiej wyzwanie egzystencjalne. Komisja zwróciła się do państw członkowskich, aby wystąpiły o uruchomienie w skoordynowany sposób krajowej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu w celu wsparcia działań UE na rzecz szybkiego i znacznego zwiększenia wydatków na obronę ([7]), a Rada Europejska pozytywnie odniosła się do tej propozycji w dniu 6 marca 2025 r. W następstwie wniosku Grecji i na zalecenie Komisji Rada w dniu 8 lipca 2025 r. przyjęła zalecenie zezwalające Grecji na odchylenie od zalecanych maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto ([8]). Okres, w którym uruchomiona zostaje krajowa klauzula wyjścia (2025–2028), umożliwia Grecji zmianę priorytetów wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych lub zwiększenie dochodów sektora instytucji rządowych i samorządowych, tak aby trwale wyższe wydatki na obronę nie zagrażały stabilności finansów publicznych w perspektywie średniookresowej.

(9) W dniu 30 kwietnia 2026 r. Grecja przedłożyła swoje roczne sprawozdanie z postępów za 2026 r. ([9]) zawierające informacje na temat przestrzegania zalecanych maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto oraz stanu realizacji reform i inwestycji ukierunkowanych na główne wyzwania wskazane w zaleceniach krajowych w ramach europejskiego semestru. Roczne sprawozdanie z postępów odzwierciedla również półroczną sprawozdawczość Grecji z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(10) Wzrost realnego PKB w 2025 r. wyniósł 2,1 %, a inflacja HICP – 2,9 %. Według prognozy Komisji z wiosny 2026 r. realny PKB wzrośnie o 1,8 % w 2026 r. i o 1,6 % w 2027 r., a inflacja HICP wyniesie 3,7 % w 2026 r. i 2,4 % w 2027 r.

(11) Według danych Eurostatu ([10]) nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych Grecji wzrosła z 1,3 % PKB w 2024 r. do 1,7 % PKB w 2025 r., natomiast nadwyżka pierwotna wzrosła z 4,8 % PKB do 4,9 % w 2025 r. Wzrost nadwyżki w 2025 r. odzwierciedla głównie niższe wydatki z tytułu odsetek i ograniczone wydatki bieżące, a także wyższe dochody z VAT pomimo wdrożenia środków o charakterze ekspansywnym (0,6 % PKB), w tym cięć składek na ubezpieczenie społeczne, wyższych wynagrodzeń w sektorze publicznym i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych do daty granicznej prognozy nadwyżka przewidziana w prognozie Komisji z wiosny 2026 r. ma wynieść 0,8 % PKB w 2026 r. i 0,6 % w 2027 r. Spadek nadwyżki w 2026 r. wynika głównie z cięć podatkowych (podatek dochodowy od osób fizycznych, podatek od nieruchomości i VAT), podwyżek emerytur i wynagrodzeń w sektorze publicznym, a także wyższych wydatków obronnych i tymczasowych środków wsparcia w dziedzinie energii. Dalszy spadek nadwyżki w 2027 r. odzwierciedla głównie całoroczny wpływ ekspansywnego pakietu fiskalnego na 2026 r., dalsze obniżenie składek na ubezpieczenie społeczne oraz dodatkowe podwyżki wynagrodzeń w sektorze publicznym.

(12) Z szacunków Komisji wynika, że w 2025 r. kurs polityki fiskalnej ([11]), który obejmuje wydatki finansowane zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, był ekspansywny, na poziomie 0,8 % PKB. Prognozuje się, że w 2026 r. będzie on ekspansywny na poziomie 2,8 % PKB, a w 2027 r. – restrykcyjny, na poziomie 1,5 % PKB.

([7]) Komunikat Komisji, „Uwzględnianie wyższych wydatków na obronność zgodnie z paktem stabilności i wzrostu", Bruksela, 19 marca 2025 r., C(2025) 2000 final.

([8]) Zalecenie Rady z dnia 8 lipca 2025 r. zezwalające Grecji na odchylenie od maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto ustalonych przez Radę na podstawie rozporządzenia (UE) 2024/1263 (Uruchomienie krajowej klauzuli wyjścia) (Dz.U. C, C/2025/3965, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3965/oj).

([9]) Roczne sprawozdania z postępów za 2026 r. są dostępne na stronie: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([10]) Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22 kwietnia 2026 r.

([11]) Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Służy on do oceny impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych ze środków krajowych, jak i z budżetu UE. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów oraz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

(13) Według danych Eurostatu ([12]) dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Grecji zmniejszył się z 154,2 % PKB na koniec 2024 r. do 146,1 % PKB na koniec 2025 r. Spadek wskaźnika zadłużenia w 2025 r. wynikał głównie ze wzrostu nominalnego PKB i nadwyżki budżetowej. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy relacja długu do PKB przewidziana w prognozie Komisji z wiosny 2026 r. ma zmniejszyć się do do 140,7 % do końca 2026 r., a następnie do 134,4 % do końca 2027 r.

(14) Według danych Eurostatu ([13]) całkowite wydatki obronne sektora instytucji rządowych i samorządowych w Grecji sięgnęły 2,4 % PKB w 2025 r., co oznacza wzrost o 0,2 punktu procentowego PKB w porównaniu z rokiem odniesienia 2024. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2026 r. przewiduje się, że w 2026 r. wydatki te wyniosą 2,6 % PKB, co odpowiada wzrostowi o 0,4 punktu procentowego PKB w porównaniu z 2024 r. ([14])

(15) Unia nadal stoi w obliczu ryzyka zakłóceń w dostawach energii i dużej zmienności cen, spotęgowanego napięciami geopolitycznymi, które wpływają na światowe rynki ropy naftowej i gazu. Doświadczenia z kryzysu energetycznego w latach 2022–2023 pokazały, że szeroko zakrojone i nieukierunkowane środki wiążą się z dużymi kosztami fiskalnymi i są nieefektywne pod względem społecznym i gospodarczym. Od wybuchu wojny na Bliskim Wschodzie w lutym 2026 r. Grecja przyjęła środki polityki fiskalnej w celu złagodzenia wpływu wysokich cen energii na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa ([15]). Obejmują one połączenie transferów socjalnych i środków wsparcia cen, w szczególności nieukierunkowaną dopłatę do oleju napędowego (0,16 EUR za litr) oraz ukierunkowany bon paliwowy zapewniający 50–60 EUR na pojazd w okresie od kwietnia do maja 2026 r., a także ukierunkowaną dopłatę do nawozów dla rolników pokrywającą 15 % kosztów sektora rolnego w okresie od kwietnia do sierpnia 2026 r. Dodatkowe wsparcie obejmuje jednorazowy ukierunkowany transfer na rzecz rodzin z dziećmi (150 EUR na dziecko) oraz rekompensatę dla operatorów promów w celu ograniczenia kosztów transportu. Według prognozy Komisji z wiosny 2026 r. koszty fiskalne tych środków wyniosą około 0,2 % PKB w 2026 r. Według szacunków Komisji, gdyby środki te pozostały w mocy do końca 2026 r., ich koszty fiskalne wyniosłyby 0,6 % PKB w 2026 r.

(16) Według obliczeń Komisji wydatki netto w Grecji wzrosły o 3,0 % w 2025 r., a o 2,8 % w ujęciu łącznym w latach 2024 i 2025. Wzrost wydatków netto w 2025 r. jest poniżej poziomu zalecanego maksymalnego wzrostu. Łącznie w latach 2024 i 2025 skumulowana stopa wzrostu wydatków netto jest również niższa niż zalecana maksymalna stopa wzrostu.

(17) Na podstawie obliczeń Komisji przewiduje się, że wydatki netto w Grecji wzrosną o 7,3 % w 2026 r., a o 10,4 % w ujęciu łącznym w latach 2024, 2025 i 2026. Prognozowany wzrost wydatków netto w 2026 r. przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie o 1,5 % PKB w ujęciu rocznym. Łącznie w latach 2024, 2025 i 2026 przewidywana skumulowana stopa wzrostu wydatków netto przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie o 0,2 % PKB w ujęciu łącznym. Z obecnych prognoz dotyczących wydatków na obronę wynika, że przewidywane odchylenie mieści się jednak w zakresie elastyczności krajowej klauzuli wyjścia.

(18) Centralizacja i cyfryzacja administracji podatkowej i celnej miały kluczowe znaczenie dla zwiększenia przestrzegania przepisów podatkowych dzięki wprowadzeniu narzędzi cyfrowych i wzmocnionych systemów przestrzegania przepisów, również w ramach RRP, co przyczyniło się do znacznego zmniejszenia luki w przestrzeganiu przepisów dotyczących VAT. Aby utrzymać te postępy, konieczne jest utrzymanie inwestycji, w tym systemów informatycznych opracowanych przy wsparciu z RRF, przez przydzielenie wystarczających zasobów na utrzymanie systemu i zdolności wewnętrzne. Jednocześnie system podatkowy nadal obejmuje dużą liczbę wydatków podatkowych (1 236 spraw w 2025 r.) o znaczącym wpływie na budżet, co zwiększa złożoność systemu podatkowego i ma wpływ na efektywność dochodową. Systematyczna ocena wydatków podatkowych stanowiłaby podstawę racjonalizacji tych wydatków, zwiększając tym samym ogólną przejrzystość systemu podatkowego i wspierając stabilność finansów publicznych. Konieczne są również dalsze działania w zakresie administracji celnej. Chociaż trwająca centralizacja administracji celnej zwiększyła dochody z ceł pomimo niższego przywozu ogółem, zakończenie centralizacji kontroli, wzmocnienie zdolności operacyjnych i rozbudowa infrastruktury w głównych miejscach wprowadzenia, w tym w porcie w Pireusie, jeszcze bardziej poprawiłyby egzekwowanie przepisów i pobór ceł.

([12]) Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22 kwietnia 2026 r.

([13]) Eurostat, wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych według klasyfikacji funkcji sektora instytucji rządowych i samorządowych (COFOG).

([14]) Definicja „wydatków na obronę" według NATO różni się od definicji „obrony narodowej" według klasyfikacji COFOG. Mogą ponadto występować różnice związane z czasem rejestracji wydatków, w szczególności wydatków na sprzęt wojskowy, ponieważ sprawozdawczość NATO opiera się na innych zasadach dotyczących czasu rejestracji niż rachunki narodowe.

([15]) Odzwierciedla to sytuację w dacie granicznej prognozy Komisji z wiosny 2026 r. (4 maja 2026 r.).

(19) Grecja w dalszym ciągu podejmuje działania w celu modernizacji swojej administracji publicznej. Po znacznym dostosowaniu po 2010 r. rozmiar i koszty administracji publicznej w dużej mierze dostosowano do średniej UE. W 2025 r. koszty wynagrodzeń w greckim sektorze publicznym nie ulegały znaczącym zmianom i utrzymywały się na poziomie 10,2 % PKB, czyli były nieznacznie niższe od średniej unijnej (10,3 % PKB). Aby utrzymać ten stan rzeczy, kluczowe znaczenie ma dalsze stosowanie jednolitej siatki płac, przy jednoczesnym utrzymaniu obecnego poziomu zatrudnienia, w tym w przypadku pracowników zatrudnionych na czas określony. RRP zawiera działania służące poprawie skuteczności administracji publicznej, w tym przyjęte w 2023 r. ramy wielopoziomowego sprawowania rządów, które powinny poprawić koordynację między administracjami centralnymi, regionalnymi i lokalnymi, na przykład w zakresie gospodarki wodnej i ochrony ludności. Oczekuje się, że Grecja zacznie stosować ramy zarządzania po przyjęciu ujednolicającej ustawy, która obejmie wszystkie obowiązki administracji regionalnej i lokalnej jednolitymi ramami prawnymi, mającymi wejść w życie w 2026 r.

(20) Poczyniono postępy w zmniejszaniu liczby kredytów zagrożonych w bilansach banków, ale restrukturyzacja i uporządkowana likwidacja pozostałych kredytów zagrożonych, którymi obecnie w dużej mierze zarządzają podmioty obsługujące kredyty, przebiega w wolnym tempie. Przeszkody prawne, takie jak długi czas trwania sądowego rozstrzygania sporów przed aukcją i po jej zakończeniu, skutkują niskim zainteresowaniem stron trzecich i nieudanymi aukcjami, co opóźnia likwidację zabezpieczeń. Wspomniane opóźnienia w postępowaniu likwidacyjnym i wynikające z nich zniechęcenie potencjalnych nabywców do udziału w aukcjach osłabiają ogólną efektywność ram restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zadłużenia, a jednocześnie ograniczają skuteczną podaż nieruchomości. Opóźnienia pogłębiają również kryzys przystępności cenowej mieszkań, ponieważ wiele pustostanów jest powiązanych z procesami związanymi z egzekucją długu. Niedawno przyjęte środki proceduralne mają na celu rozwiązanie wyżej wymienionych problemów poprzez przyspieszenie rozstrzygania sporów przed aukcją i po jej zakończeniu, takie jak (i) uproszczenia proceduralne, (ii) środki mające na celu uniknięcie nieproporcjonalnej koncentracji sporów sądowych związanych z egzekwowaniem prawa na obszarach metropolitalnych oraz (iii) platforma cyfrowa umożliwiająca poczynienie zdecydowanych postępów w zakresie odległych terminów rozpraw; nie można jednak jeszcze stwierdzić ich skuteczności.

(21) Systematyczne, konkretne i terminowe angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne do zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślne wdrażanie unijnych instrumentów finansowania, także w kontekście europejskiego semestru.

(22) Wdrażanie programów polityki spójności, które obejmują wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) oraz Funduszu Spójności (FS), przebiega w Grecji w tempie szybszym od średniego poziomu UE, zarówno pod względem wyboru projektów, jak i płatności. Ważne jest utrzymanie obecnej dynamiki, a jednocześnie zmaksymalizowanie wpływu inwestycji w terenie. Grecja podejmuje już działania w ramach swoich programów polityki spójności, aby pobudzać konkurencyjność i wzrost. Niektóre obszary mogą jednak wymagać dodatkowej uwagi, jeżeli chodzi o wdrażanie, m.in. obszary związane z innowacjami, gospodarowaniem odpadami, publicznym transportem miejskim, koleją i środkami ukierunkowanymi terytorialnie, aby zatrzymać kapitał ludzki poza regionem stołecznym i zaradzić spadkowi demograficznemu w regionach słabiej rozwiniętych. Konieczne jest zapewnienie szybkiej i skutecznej realizacji nowych inwestycji wskazanych przez Grecję w przeglądzie śródokresowym funduszy polityki spójności, w szczególności inwestycji związanych z pięcioma priorytetami określonymi w rozporządzeniu w sprawie przeglądu śródokresowego ([16]).

(23) Grecja mierzy się z kilkoma wyzwaniami, które dotyczą obciążeń regulacyjnych, barier wejścia na rynki produktów i usług, rozdrobnienia polityki badawczej, długotrwałych postępowań sądowych i niepewności wynikającej z braku planów określających użytkowanie gruntów, chociaż w niektórych z tych obszarów podjęto już działania polityczne.

([16]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/1914 z dnia 18 września 2025 r. w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) 2021/1058 i (UE) 2021/1056 w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie strategicznym wyzwaniom w kontekście przeglądu śródokresowego.

(24) Grecja udoskonaliła swoje ramy regulacyjne i wdrożyła narzędzia cyfrowe w celu usprawnienia interakcji przedsiębiorstw z państwem, na przykład poprzez uproszczenie i cyfryzację procesu wydawania zezwoleń na zakładanie i prowadzenie przedsiębiorstw. Greckie przedsiębiorstwa nadal jednak postrzegają wymaganą zgodność z przepisami dotyczącymi działalności gospodarczej jako poważne wyzwanie dla inwestycji, o czym świadczą badania przeprowadzone przez Europejski Bank Inwestycyjny. W wydawanie pozwoleń środowiskowych nadal zaangażowanych jest wiele służb i podejmowane są działania, by skrócić czas zatwierdzania. Jednym z powodów jest fakt, że ramy regulacyjne nie zostały ukończone, ponieważ nie przyjęto jeszcze wszystkich aktów prawa wtórnego, które umożliwiłyby uproszczenie procesu wydawania pozwoleń w przypadku zmian innych niż istotne. Ponadto do przyspieszenia wydawania pozwoleń środowiskowych przyczyniłyby się wystarczające zdolności i cyfryzacja kompleksowego elektronicznego rejestru środowiskowego i powiązanych procesów wydawania pozwoleń w odniesieniu do wszystkich zaangażowanych służb. Ponadto ramy prawne umów koncesji na wybrzeżach są przestarzałe i utrudniają inwestycje w istniejącą i nową infrastrukturę. W szczególności infrastruktura związana z działalnością przemysłową, wydobywczą i inną działalnością wspierającą skorzystałaby z odrębnych ram prawnych, biorąc pod uwagę bardzo złożone wymogi w zakresie bezpieczeństwa i ochrony środowiska. Ogólnie rzecz biorąc, solidne oceny skutków regulacji byłyby kluczowym narzędziem identyfikacji i eliminowania wszelkich nieuzasadnionych obciążeń regulacyjnych. Oczekuje się, że ukończenie mapowania katastralnego i włączenie go do podstawowego systemu informacyjnego administracji publicznej i podatkowej zmniejszy obciążenia administracyjne dla sektora prywatnego, w tym dla rolników.

(25) Zawody regulowane, w szczególności prawnicy, architekci, inżynierowie budownictwa lądowego i księgowi, podlegają rygorystycznym przepisom mającym wpływ na krajowe i transgraniczne świadczenie usług (w tym wymogom dotyczącym wejścia na rynek pracy; ograniczeniom dotyczącym praktyk multidyscyplinarnych i reklamy; ograniczeniom terytorialnym; oraz, w niektórych przypadkach, taryfom stałych opłat). Te zawody regulowane charakteryzują się również niskim wskaźnikiem wyjścia przedsiębiorstw z rynku. Podobnie utrzymują się ograniczenia regulacyjne w handlu wewnątrzunijnym, w szczególności w odniesieniu do wymogów dotyczących sprzedaży detalicznej, lokalizacji geograficznej i udzielania licencji. Sektor farmaceutyczny nadal działa w oparciu o rygorystyczne zasady dotyczące zakładania przedsiębiorstw, w tym ograniczenia dotyczące liczby ludności i ograniczenia geograficzne. Sektorowe przepisy dotyczące zakładania przedsiębiorstw w sektorach transportu i telekomunikacji są również bardziej restrykcyjne niż w całej UE. W kontekście jednolitego rynku koszty wejścia na rynek i założenia przedsiębiorstwa ponoszone przez zagranicznych inwestorów i usługodawców wzrastają w wyniku częstych zmian przepisów podatkowych, wysokich kosztów zapewnienia zgodności z przepisami i barier regulacyjnych. Ograniczenia te są szczególnie widoczne w sektorach usług świadczonych w ramach wolnych zawodów i handlu detalicznego oraz w sektorach transportu i sieci.

(26) Zarządzanie polityką badawczą i źródła finansowania pozostają rozdrobnione w szeregu ministerstw i podmiotów publicznych w Grecji, a koordynacja między tymi podmiotami jest niewystarczająca. Jeżeli chodzi o dostęp do finansowania, inwestycje kapitału wysokiego ryzyka utrzymują się znacznie poniżej średniej dla UE, a inwestycje na niepublicznym rynku kapitałowym oraz rynek kapitału wzrostu i wysokiego ryzyka pozostają słabo rozwinięte. Odzwierciedla to poleganie na inicjatywach wspieranych przez państwo, a nie na dojrzałych rynkach prywatnych. Jednocześnie, chociaż dostęp do finansowania w fazie zalążkowej jest zasadniczo zbliżony do poziomu obserwowanego w innych państwach członkowskich UE, ograniczenia w finansowaniu utrzymują się, gdy przedsiębiorstwa typu start-up przechodzą do fazy wczesnego rozwoju lub fazy wzrostu. Ponadto, chociaż wsparcie publiczne na rzecz działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw wzrosło, wydatki sektora prywatnego nadal pozostają znacząco poniżej średniej dla UE. W przyszłości kluczowe znaczenie będzie miało wzmocnienie zarządzania polityką badawczą i zapewnienie długoterminowego finansowania badań i rozwoju. Ograniczenia finansowe greckich przedsiębiorstw są dodatkowo spotęgowane opóźnieniami w płatnościach, w szczególności ze strony sektora publicznego. Odsetek MŚP, które borykają się z opóźnieniami w płatnościach ze strony organów publicznych, jest znacznie wyższy od średniej dla UE (33 % w porównaniu z 20 %).

(27) Potencjał innowacyjny Grecji jest dodatkowo ograniczany przez wciąż niski poziom wykorzystania technologii cyfrowych przez przedsiębiorstwa, w szczególności MŚP. Pomimo poczynionych postępów poziom cyfryzacji MŚP pozostaje znacznie niższy niż średnia dla UE (55,95 % w porównaniu z 71,39 % w 2025 r.). Ogólnie rzecz biorąc, przedsiębiorstwa odnotowują również opóźnienia pod względem przyjmowania kluczowych technologii cyfrowych, takich jak sztuczna inteligencja (AI), przetwarzanie w chmurze i analiza danych.

(28) Grecja poczyniła dalsze postępy w zakresie poprawy skuteczności i efektywności systemu wymiaru sprawiedliwości, zmieniając kodeks postępowania cywilnego w celu poprawy przebiegu procesów cywilnych i handlowych w pierwszej instancji i w instancji odwoławczej oraz w kontekście egzekwowania prawa, a także w celu cyfryzacji postępowań sądowych; również przyjmując nowe rozwiązania dotyczące jurysdykcji w odniesieniu do sporów wynikających z postępowań o udzielenie zamówienia publicznego. Trwają prace nad kodeksem alternatywnych mechanizmów rozstrzygania sporów, którego zakres obejmie również rozstrzyganie sporów związanych z zamówieniami publicznymi, ale kodeks ten nie został jeszcze przyjęty. Chociaż wdrożono ostatnio pewne cyfrowe narzędzia wymiaru sprawiedliwości włączenie technologii informacyjnych do postępowań sądowych pozostaje jednak niepełne, ponieważ nadal ogranicza się do części sądów i nie obejmuje wszystkich procesów. Czas trwania postępowań przed sądami cywilnymi, karnymi i administracyjnymi nadal jest jednym z najdłuższych w UE, powodując znaczne zaległości, co wpływa w szczególności na egzekwowanie praw umownych i praw własności, realizację postępowań egzekucyjnych i rozstrzyganie sporów dotyczących zamówień publicznych, chociaż w wyniku niedawnych reform osiągnięto już pewne postępy. Ponadto istnieje możliwość poczynienia dalszych postępów w zakresie przeglądu ram prawnych dotyczących organizacji sądów i statusu sędziów.

(29) Obecnie jedynie około 20 % terytorium Grecji jest objęte zatwierdzonymi lokalnymi planami przestrzeni miejskiej. Brak określonych sposobów użytkowania gruntów doprowadził do niepewności co do dozwolonej działalności gospodarczej i do budowy nieformalnej, co z kolei spowodowało niezrównoważoną presję na środowisko i infrastrukturę. Chociaż Grecja poczyniła znaczne postępy w opracowywaniu planów przestrzeni miejskiej za pośrednictwem RRF, należy zakończyć realizację reformy, aby pomóc w przyspieszeniu inwestycji.

(30) Pomimo rosnącego udziału energii ze źródeł odnawialnych w ogólnej produkcji energii elektrycznej Grecja pozostaje w dużym stopniu zależna od paliw kopalnych. Hurtowe ceny energii elektrycznej są zmienne, a zmienność tę potęguje sytuacja geopolityczna, co jest szczególnie odczuwalne dla Grecji ze względu na wysoki stopień zależności od gazu ziemnego przy wytwarzaniu energii elektrycznej. Grecki RRP zawiera szereg reform i inwestycji, w tym zwiększenie zdolności magazynowania, które mają przyspieszyć dekarbonizację. Zdolność produkcyjną w zakresie energii ze źródeł odnawialnych można jeszcze bardziej zwiększyć poprzez dodanie morskiej energii wiatrowej, a wyznaczenie w tym celu obszarów jest istotnym krokiem w kierunku ułatwienia rozwoju tej energii. Uzasadnione są jednak dalsze działania mające na celu zmniejszenie zależności Grecji od paliw kopalnych i obniżenie cen energii elektrycznej, na przykład poprzez promowanie odpowiedzi odbioru i przyspieszenie wprowadzania inteligentnych liczników, ukończenie połączeń międzysystemowych między wyspami, zmniejszenie strat sieci dystrybucji i wyeliminowanie czynników przyczyniających się do wyższych kosztów energii elektrycznej dla odbiorców końcowych.

(31) Grecja utrzymuje nadal pewne dopłaty do paliw kopalnych, takie jak te dla paliw do zastosowań przemysłowych, w przypadku których nie przygotowano szczegółowego harmonogramu stopniowego wycofania tych dopłat do 2030 r. W związku z tym za priorytet w procesie stopniowego wycofywania należy uznać w szczególności wycofanie tych dopłat do paliw kopalnych, które nie mają na celu łagodzenia ubóstwa energetycznego ani wzmacniania bezpieczeństwa energetycznego, utrudniają proces elektryfikacji i nie mają kluczowego znaczenia dla konkurencyjności przemysłu. W Grecji opodatkowanie energii nadal faworyzuje w niektórych przypadkach gaz ziemny względem energii elektrycznej, co może przyczynić się do mieszanego sygnału cenowego, biorąc pod uwagę zwiększony udział odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji energii elektrycznej. Ceny energii końcowej są niższe w przypadku paliw kopalnych w porównaniu z energią elektryczną, przy czym Grecja należy do państw członkowskich UE o najwyższym stosunku cen energii elektrycznej do gazu. Ponadto Grecja pozostaje państwem członkowskim UE, w którym akcyza na olej napędowy jest szczególnie niska w porównaniu z akcyzą na benzynę, mimo że olej napędowy jest bardziej szkodliwy dla środowiska. W związku z tym ponowne dostosowanie podatków energetycznych w połączeniu ze stopniowym wycofywaniem dopłat do paliw kopalnych mogłoby zapewnić silniejsze zachęty do elektryfikacji. Ponadto bardziej ukierunkowane wykorzystanie źródeł dochodów (np. ETS) umożliwiłoby przeznaczenie wystarczających zasobów na kluczowe systemy wsparcia (np. rachunek OZE), a także dalsze propagowanie dekarbonizacji przemysłu i sektora transportowego, co dodatkowo przyczyniłoby się do zielonej transformacji Grecji w sposób sprawiedliwy i sprzyjający włączeniu społecznemu.

(32) Chociaż Grecja posiada jedną z najstarszych flot samochodowych w UE, w ostatnich latach znacznie odnowiono jej flotę autobusów miejskich, wprowadzając dużą liczbę autobusów elektrycznych. Grecki sektor transportu należy do głównych emitentów CO_2 w tym kraju. Grecja odniosłaby korzyści z opracowania kompleksowej strategii, w tym planu inwestycyjnego i reform, w celu propagowania dekarbonizacji sektora transportowego poprzez szersze wykorzystanie elektrycznych środków transportu, w tym poprawę przepustowości i jakości miejskiego transportu publicznego. Ponadto, dzięki zakończeniu rozpoczętych przetargów na usługi międzyregionalnego i miejskiego transportu autobusowego, Grecja stworzy bezpieczniejsze i przyjazne otoczenie, które będzie bardziej sprzyjać modernizacji i zazielenianiu greckiej floty autobusowej. Pozytywny wkład miałaby również modernizacja terminali autobusowych w głównych miastach, mająca na celu propagowanie transportu intermodalnego. Ponadto modernizacja greckiej floty żeglugi pasażerskiej, w której ponad 80 % statków pasażerskich ma ponad 20 lat i brakuje zielonych technologii, przynosi znaczne korzyści gospodarcze i środowiskowe. W ramach greckiego RRP opracowano centralny plan odnowienia greckiej floty statków pasażerskich, który może stanowić podstawę decyzji politycznych dotyczących modernizacji statków, infrastruktury portowej i finansowania.

(33) Grecja zobowiązała się do modernizacji krajowego systemu kolei. Trwająca reforma kolei wspierana w ramach RRF ma na celu uczynienie greckiego sektora kolejowego bezpieczniejszym, wydajniejszym, bardziej zintegrowanym, nowoczesnym i reagującym na zapotrzebowanie klientów, ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia zdolności przepustowej i inwestycji zarządcy infrastruktury. Wdrożenie europejskiego systemu zarządzania ruchem kolejowym i wzmocnienie zdolności operacyjnej greckiego organu regulacyjnego ds. kolei, w tym poprzez rozwiązanie problemu ograniczonych zasobów, mają zasadnicze znaczenie dla wsparcia tych działań. Rozwijając nowoczesny i wydajny system kolejowy, Grecja może wykorzystać swoją strategiczną pozycję jako brama między Europą, wschodnią częścią Morza Śródziemnego oraz regionem Morza Czarnego a także opracować niezawodny, konkurencyjny i zrównoważony pod względem środowiskowym system transportowy, który wspiera rozwój regionalny, spójność i wzrost gospodarczy.

(34) Grecja jest szczególnie narażona na zmianę klimatu i związane z nią ekstremalne zdarzenia pogodowe, takie jak intensywne susze, powodzie, pożary lasów i fale upałów. Rosnąca częstotliwość i dotkliwość tych zdarzeń wymaga kosztownych rekonstrukcji dotkniętej klęskami infrastruktury i rekultywacji dużych powierzchni lasu oraz użytków rolnych. Obecnie w Grecji brakuje kompleksowej strategii połączonej z jasnym podziałem obowiązków, w tym administracji regionalnej i lokalnej, w zakresie planowania i realizacji inwestycji w przystosowanie się do zmiany klimatu. Dzięki ustanowieniu systemu wielopoziomowego sprawowania rządów oraz uwzględnieniu kwestii odporności na zmianę klimatu w całej administracji publicznej i kluczowych sektorach (np. sektorze energii i sektorze transportowym) Grecja stworzyłaby ramy bardziej sprzyjające przeprowadzeniu wymaganej weryfikacji kluczowych inwestycji infrastrukturalnych pod względem wpływu na klimat w sposób zrównoważony i skuteczny w całym kraju, w tym regionach przybrzeżnych i wyspiarskich. Wymagałoby to priorytetowego traktowania planowania opartego na analizie ryzyka i uruchomienia odpowiednich inwestycji publicznych i prywatnych, zwłaszcza w sektorach, w których wrażliwość na zmianę klimatu pozostaje niewystarczająco uwzględniona, w tym w sektorze transportowym i sektorach opartych na morzu, które są narażone na znaczne ryzyko związane z klimatem. Grecja skorzystałaby również z przyjęcia ustrukturyzowanego podejścia do finansowania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi oraz podjęcia dalszych działań w ramach polityki w celu zwiększenia wskaźnika pokrycia ubezpieczeniem prywatnym, przede wszystkim poprzez przyjęcie krajowej strategii w zakresie ubezpieczeń prywatnych na wypadek klęsk żywiołowych. Poziom pokrycia ubezpieczeniem prywatnym pozostaje jednym z najniższych w UE, a dywergencja między regionem Attyki a pozostałymi regionami jest duża, mimo wprowadzonych w ostatnich latach środków, które mają przynieść efekty w perspektywie średnio- i długoterminowej.

(35) Grecja jest jednym z państw członkowskich UE o największym deficycie wody, przy czym rolnictwo jest głównym konsumentem zasobów wodnych i odpowiada za ponad 80 % całkowitego zużycia wody. System zaopatrzenia kraju w wodę znajduje się pod znaczną presją, a sytuację pogarszają przedłużające się susze, ekstremalne opady deszczu, przy jednoczesnym braku odpowiednich ram gromadzenia i przechowywania wód powierzchniowych i opadowych, a także ograniczonym ponownym wykorzystaniu oczyszczonych ścieków. W ramach RRP Grecja opracowała nową krajową strategię gospodarki wodnej na rzecz efektywnego i zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych oraz wprowadziła inicjatywę pilotażową dotyczącą reorganizacji głównych dostawców usług wodnych. Wdrożenie tej strategii, wraz z inwestowaniem w zrównoważoną gospodarkę wodną i infrastrukturę, ma kluczowe znaczenie dla budowy i utrzymania odpornej infrastruktury oraz propagowania efektywnego wykorzystania zasobów wodnych. W ramach śródokresowego przeglądu polityki spójności Grecja zwiększyła przydział środków na inwestycje wodne. Inicjatywy mające na celu propagowanie gospodarki wodnej o obiegu zamkniętym i zarządzania popytem na wodę, a także działania na rzecz podnoszenia świadomości społecznej na temat wartości i bezpieczeństwa odpowiednio oczyszczonych ścieków mogą przyczynić się do zmniejszenia niedoboru wody i poprawy ogólnej efektywności zrównoważonego zarządzania systemami zaopatrzenia w wodę.

(36) Grecja stoi w obliczu wyzwań związanych z gospodarowaniem odpadami. Pomimo wprowadzenia w 2022 r. podatku od składowania odpadów i działań na rzecz zapewnienia instalacji gospodarowania odpadami, około 80 % odpadów komunalnych nadal trafia na składowiska. Brak odpowiednich zakładów recyklingu i ograniczony postęp w zwiększaniu poziomów recyklingu, które utrzymują się na poziomie zaledwie 17,4 % w porównaniu z 48 % w UE, uwypuklają potrzebę bardziej kompleksowego i zintegrowanego podejścia do gospodarowania odpadami. Aby sprostać tym wyzwaniom, konieczna jest aktualizacja regionalnych planów gospodarowania odpadami zgodnie z wymogami dyrektywy ramowej w sprawie odpadów oraz inwestowanie w infrastrukturę gospodarowania odpadami stałymi. Wiązałoby się to z przyjęciem systemów opłat proporcjonalnych do ilości wyrzucanych odpadów, terminową realizacją programów selektywnego zbierania oraz wzmocnieniem zdolności regionalnych organów ds. gospodarowania odpadami stałymi, zwłaszcza na obszarach takich jak wyspy, gdzie ograniczenia zdolności pogłębiają się w okresach największego ruchu turystycznego. Podejmując te kroki, Grecja może zmniejszyć swoją zależność od składowisk, zwiększyć poziomy recyklingu i propagować skuteczniejsze praktyki gospodarowania odpadami.

(37) Ogólne wyniki Grecji w zakresie zatrudnienia były w ostatnich latach dobre, co pozwoliło zmniejszyć różnicę w stosunku do średniej unijnej. Niskie uczestnictwo kobiet w rynku pracy skutkuje jednak luką w zatrudnieniu między kobietami a mężczyznami, która jest niemal dwukrotnie wyższa od średniej dla UE. Mimo poprawy Grecja ma również nadal znaczny odsetek młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się (13,6 % w 2025 r.), a słabsze grupy społeczne, takie jak osoby z niepełnosprawnościami lub Romowie, napotykają szczególne trudności w wejściu na rynek pracy. Dalsze zachęcanie do elastycznej organizacji pracy i wzmacnianie usług opieki nad dziećmi oraz opieki długoterminowej mogą stanowić podstawę do zwiększenia odsetka osób pracujących, zwłaszcza osób młodych, kobiet i słabszych grup społecznych, a także poprawy jakości miejsc pracy. Kluczowe znaczenie ma również wzmocnienie aktywnych polityk rynku pracy oraz rozwiązanie problemu niedopasowania umiejętności poprzez lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy oraz poprawę koordynacji, skuteczności i wyników programów edukacji dorosłych. Chociaż wprowadzane są ramy strategiczne i wdrażane są pewne działania, wysoki odsetek ludności jest nadal zagrożony ubóstwem, a skuteczność transferów socjalnych jest niższa od średniej unijnej i w ostatnich latach znacznie się zmniejsza. Niezaspokojone potrzeby w zakresie opieki medycznej, niski poziom opieki długoterminowej, wysokie koszty mieszkaniowe i wskaźniki deprywacji uwydatniają potrzebę solidnego systemu ochrony socjalnej i dalszych działań w ramach polityki. Dostępność usług społecznych i podstawowych pozostaje ograniczona, na czym cierpią społeczności marginalizowane i mieszkające na obszarach oddalonych.

(38) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w RRP oraz w ramach innych funduszy UE Grecja mierzy się z kilkoma dodatkowymi wyzwaniami, które dotyczą kształcenia. Uczestnictwo we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem od trzeciego roku życia do wieku rozpoczęcia obowiązkowej edukacji na poziomie podstawowym pozostaje niskie. Pod względem współczynnika skolaryzacji w 2019 r. (najnowsze dane Eurostatu dotyczące Grecji) Grecja zajmowała ostatnie miejsce wśród państw członkowskich UE, ale brak nowszych danych utrudnia postępy w monitorowaniu. Niski jest również udział we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem w niższych grupach wiekowych. W 2024 r. 28,8 % greckich dzieci w wieku poniżej trzech lat uczęszczało do placówek wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (UE 39,3 %). Wskaźnik ten jest szczególnie niski w przypadku dzieci zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Zachęca się Grecję do zwiększenia wskaźnika uczestnictwa dzieci poniżej trzeciego roku życia, aby mogła osiągnąć zmieniony cel barceloński wynoszący 42,8 % do 2030 r.

(39) Zgodnie z najnowszym Programem międzynarodowej oceny umiejętności uczniów OECD z 2022 r. wysoki odsetek 15-latków w Grecji nie osiąga minimalnego poziomu biegłości w zakresie umiejętności podstawowych. Odsetek uczniów osiągających słabe wyniki w nauce należy do najwyższych w UE i od 2018 r. rósł we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych, co wskazuje na wyzwania strukturalne związane z jakością i równością systemu edukacji. Wyzwania te, negatywnie oddziałujące na wyniki kształcenia w Grecji, mogą być powiązane z niedostatecznym finansowaniem polityki edukacyjnej, niskim stopniem autonomii szkół, przestarzałymi metodami oceny uczniów, trudnościami we wdrażaniu metod nauczania opartych na kompetencjach oraz specjalnych podejść w zakresie nauczania skierowanych do uczniów z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Nauczyciele nadal mają ograniczone możliwości ustawicznego doskonalenia zawodowego, co w połączeniu z brakiem kultury oceniania nauczycieli dodatkowo wpływa na jakość kształcenia.

(40) Uczestnictwo dorosłych w szkoleniach w 2022 r. na poziomie 16,6 % jest znacznie niższe od średniej unijnej i znacznie odbiega od celu Grecji na 2030 r. wynoszącego 40 %. Ze względu na ograniczoną skuteczność mechanizmów prognozowania umiejętności nadal występuje, mimo pewnej niedawnej poprawy, niedopasowanie umiejętności. Słabe wyniki systemu kształcenia i szkolenia zawodowego stanowią przeszkodę w wysiłkach na rzecz zlikwidowania luki w zapotrzebowaniu na umiejętności na rynku pracy, chociaż obecne reformy i inicjatywy mają rozwiązać ten problem. Pomimo rosnącego zapotrzebowania odsetek specjalistów w dziedzinie ICT w całkowitym zatrudnieniu jest najniższy w UE i wynosi 2,5 %. Ponadto ogólny odsetek osób dorosłych posiadających podstawowe lub ponadpodstawowe umiejętności cyfrowe wynosi 50,96 % w 2025 r., czyli o 10 punktów procentowych mniej niż średnia dla UE. Sprostanie tym wyzwaniom przyczyniłoby się także do wsparcia pozytywnej konwergencji społecznej zgodnie z analizą dotyczącą poszczególnych państw, przeprowadzoną na drugim etapie przez służby Komisji zgodnie z ramami konwergencji społecznej ([17]).

(41) Ceny nieruchomości mieszkalnych rosną w szybkim tempie od 2019 r., co jest spowodowane silnym popytem i ograniczoną działalnością budowlaną. Popyt krajowy wzrósł w okresie po pandemii i utrzymał się na wysokim poziomie. W 2025 r. popyt zagraniczny – który pobudzano w ramach programu złotych wiz oraz przez możliwości inwestycyjne w sektorze turystyki – nieco się zmniejszył. Podaż mieszkań jest ograniczona przez utrzymującą się od lat niską dynamikę inwestycji mieszkaniowych, która pozostaje na niskim poziomie w porównaniu z UE, pomimo niedawnego wzrostu działalności budowlanej. Wzrost cen nieruchomości mieszkalnych i czynszów przewyższył wzrost dochodów, w związku z czym przystępność cenowa mieszkań pogorszyła się, co dotknęło znaczną część ludności. W ramach greckiego RRP przygotowywane są krajowa strategia mieszkaniowa i program wzajemnej wymiany własności publicznej („Kinoniki Antiparochi"), aby zachęcić deweloperów z sektora prywatnego do inwestowania w przystępne cenowo mieszkania socjalne.

(42) W ramach RRP Grecja zainwestowała w przejście na system opieki zdrowotnej oparty na podstawowej opiece zdrowotnej. Kontynuacja tych działań jest konieczna, aby dalej propagować dostęp do wysokiej jakości i przystępnej cenowo opieki zdrowotnej oraz zmniejszyć wysoki poziom niezaspokojonych potrzeb w zakresie opieki zdrowotnej zgłaszanych przez ludność. Obejmuje to zapewnienie funkcjonowania reformy indywidualnego lekarza i systemu skierowań oraz rozwiązanie problemu niedoboru pielęgniarek i lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, a także nierównowagi geograficznej wśród nich, która pozostaje kluczowym wyzwaniem utrudniającym dostęp do opieki. W związku z tym Grecja nadal odnotowuje jeden z najwyższych odsetków opłat własnych w całej UE. Aby pomóc w rozwiązaniu tego problemu, kluczowym aspektem jest przegląd skali współpłacenia za opiekę zdrowotną oraz zapewnienie publicznego dostępu do opieki stomatologicznej. Biorąc pod uwagę inwestycje Grecji w transformację cyfrową opieki zdrowotnej, dalsze działania na rzecz zwiększenia umiejętności cyfrowych w dziedzinie zdrowia pomogą przyspieszyć wdrażanie narzędzi i usług e-zdrowia. Poczynienie postępów, udostępnianie i wykorzystywanie wysokiej jakości danych z całego sektora ma kluczowe znaczenie dla kształtowania polityki o dużym wpływie w celu sprostania wyzwaniom w systemie opieki zdrowotnej.

([17]) SWD(2026) 122 final – Analiza dotycząca poszczególnych państw, przeprowadzona na drugim etapie zgodnie z ramami konwergencji społecznej.

(43) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2026 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich RRP, w celu wdrożenia zalecenia dotyczącego polityki gospodarczej strefy euro na 2026 r. W przypadku Grecji zalecenie 1 ma pomóc we wdrożeniu pierwszego, drugiego, trzeciego i czternastego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 2 – we wdrożeniu czwartego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 3 – we wdrożeniu siódmego, ósmego i dziewiątego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 4 – we wdrożeniu siódmego zalecenia dotyczącego strefy euro, a zalecenie 5 – we wdrożeniu piątego zalecenia dotyczącego strefy euro.

(44) Biorąc pod uwagę kluczową rolę kapitału ludzkiego w zwiększaniu konkurencyjności i strategicznej autonomii Unii, w 2026 r. Rada zaleciła państwom członkowskim podjęcie pilnych działań w celu sprostania wyzwaniom strukturalnym związanym z kapitałem ludzkim w dziedzinie umiejętności, edukacji i szkoleń i ograniczającym konkurencyjność. Zalecenia krajowe na 2026 r. skierowane do Grecji mogą przyczynić się do wdrożenia zalecenia Rady w sprawie kapitału ludzkiego w Unii,

NINIEJSZYM ZALECA Grecji podjęcie w latach 2026 i 2027 działań mających na celu:

1. Dalsze przestrzeganie maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto, zaleconych przez Radę w dniu 21 stycznia 2025 r., przy jednoczesnym wykorzystaniu elastyczności w ramach krajowej klauzuli wyjścia uruchomionej przez Radę. Zwiększenie ogólnych wydatków na obronę i bezpieczeństwo oraz gotowości obronnej i w zakresie bezpieczeństwa, a jednocześnie zapewnienie stabilności długu i efektywności wydatków, a także stopniowe dostosowywanie budżetu w celu utrzymania strukturalnie wyższych wydatków na obronę. Zapewnienie, aby środki wprowadzane w celu złagodzenia skutków wzrostu cen energii miały charakter tymczasowy, były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji lub zaspokojenie potrzeb przedsiębiorstw energochłonnych i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii oraz aby koszty fiskalne tych środków były zgodne ze zobowiązaniami wynikającymi z ram fiskalnych UE. Kontynuowanie wysiłków na rzecz poprawy przestrzegania przepisów podatkowych, w tym przez dalszą centralizację i cyfryzację kontroli celnych i podatkowych, oraz zwiększenia przejrzystości systemu podatkowego za pomocą oceny i racjonalizacji wydatków podatkowych. Dalszą poprawę skuteczności i efektywności administracji publicznej przez pełne wdrożenie wielopoziomowych ram zarządzania. Dalsze zmniejszanie liczby kredytów zagrożonych znajdujących się w posiadaniu banków i podmiotów obsługujących kredyty przez przyspieszenie postępowań sądowych związanych z likwidacją.

2. Zapewnienie ciągłości reform i inwestycji realizowanych w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Utrzymanie tempa realizacji projektów w ramach programów polityki spójności, w stosownych przypadkach w oparciu o realokację środków na priorytety strategiczne i elastyczność uzgodnioną w kontekście śródokresowego przeglądu ram polityki spójności.

3. Uproszczenie przepisów, usprawnienie i cyfryzację procesów administracyjnych. Uzupełnienie ram regulacyjnych dotyczących udzielania pozwoleń środowiskowych oraz umów koncesji na wybrzeżach. Usunięcie wysokich barier wejścia na rynek dla usług świadczonych w ramach zawodów regulowanych oraz dla przedsiębiorstw. Poprawę zarządzania krajowym systemem badań naukowych, rozwoju i innowacji przez zmniejszenie rozdrobnienia zarządzania polityką badawczą i jej finansowania. Ułatwienie dostępu do finansowania przedsiębiorstwom typu start-up i przedsiębiorstwom scale-up, w tym w ramach rozwoju lokalnych inwestycji na niepublicznym rynku kapitałowym oraz kapitału wysokiego ryzyka. Wspieranie cyfryzacji przedsiębiorstw, w szczególności MŚP. Kontynuowanie działań na rzecz usprawnienia postępowań sądowych i skrócenia ich czasu trwania poprzez przyspieszenie postępowań cywilnych i postępowań w dziedzinie zamówień publicznych. Zakończenie reformy planowania przestrzeni miejskiej dzięki wejściu w życie planów przestrzeni miejskiej obejmujących całe terytorium.

4. Wspieranie przystępnej cenowo energii elektrycznej przez opracowanie rozwiązań w zakresie elastyczności, ukończenie połączeń międzysystemowych między wyspami oraz poprawę jakości i przepustowości sieci dystrybucyjnej, a także dalszy rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych, w tym morskiej energii wiatrowej. Ponowne dostosowanie podatków energetycznych, aby zachęcić do elektryfikacji, oraz podjęcie konkretnych kroków w celu stopniowego wycofywania dopłat do paliw kopalnych, w szczególności w sektorze przemysłowym. Przyspieszenie dekarbonizacji sektora transportowego, zakończenie reformy transportu autobusowego oraz rozszerzenie i modernizację krajowego systemu kolejowego, w tym wdrożenie europejskiego systemu zarządzania ruchem kolejowym. Zwiększenie odporności na zmianę klimatu poprzez uodpornienie kluczowej infrastruktury na zmianę klimatu oraz podjęcie kroków w celu zwiększenia pokrycia ubezpieczeniem prywatnym na wypadek szkód związanych z klęskami żywiołowymi, w tym poprzez przyjęcie krajowej strategii. Poprawę gospodarki wodnej i infrastruktury wodnej. Aktualizację planów gospodarowania odpadami i poprawę gospodarowania odpadami stałymi, w tym na szczeblu regionalnym i na wyspach.

5. Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia kobiet, osób młodych i słabszych grup społecznych oraz poprawę jakości pracy przez zwiększenie działań na rzecz elastycznej organizacji pracy oraz rozszerzenie formalnej wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem oraz opieki długoterminowej. Poprawę wyników kształcenia przez rozszerzenie szkolenia i oceny nauczycieli oraz autonomii szkół. Dalsze usprawnianie świadczeń socjalnych i zwiększenie dostępu do usług. Zwiększenie podaży przystępnych cenowo mieszkań socjalnych, w tym za pomocą nowego kodeksu budowlanego. Wspieranie dostępu do wysokiej jakości i przystępnej cenowo opieki zdrowotnej przez udoskonalenie podstawowej opieki zdrowotnej, rozwiązanie problemu niedoborów pielęgniarek i lekarzy oraz nierównowagi geograficznej w tych zawodach, jak również ograniczenie opłat własnych.

Sporządzono w Brukseli dnia 10 lipca 2026 r.

W imieniu Rady

Przewodniczący

S. HARRIS